

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in občo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača u.

četrta leta
Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 29. maja 1923.

ČV. 61.

Plačevanje carine potom carinskih nakaznic.

Nastalo pomanjkanje gotovine je prisililo gospodarske kroge, da so se začeli baviti z različnimi idejami, kako bi se zmanjšal gotovinski promet, ki je bil pri nas najbolj razvit, ki pa predstavlja pravzaprav najprimilivnejši način denarnega izmenjavanja v narodno-gospodarskem smislu. Čeki in nakaznice, clearing in žiroračuni ter obračunski zavodi, to so bile smernice o katerih se je največ razmišljalo in mogoče nas bo pomanjkanje gotovine res prisililo do tega, da bomo ves naš denarni promet modernizirali ter prešli iz najenostavnejšega denarnega poslovanja na praktičnejše in bolj elastično poslovanje samih prepisov in vknjižb ter dobropisov, ne da bi pri vsaki kupčiji prenašali cele skladovnice različnih bankovcev. Mogoče bode razmere kaj omajale našo priznano »solidnost«, ki obstoja žalibog največ v tem, da se kod klop držimo starih priučenih navad in običajev, da zremo z nezaupanjem v vse novo in prekucsko, da rabimo vedno dalj časa kot drugi, da se prilagodimo novim, modernim in prožnejšim napravam v prometu in gospodarskem življenju. Mogoče pride sedaj preko velike luže do nas pod pritiskom razmer v denarnem poslovanju kak preobrat, da bomo po načinu praktičnih Amerikancev poznali še kako drugo plačilno sredstvo razen gotovega denarja.

Carinske nakaznice pri plačevanju carine so začeten, dasiravno majhen korak v tej smeri. Vendar pa ta naredba finančnega ministra niti z daleka ne ustreza namenu, ker je preokorna in premalo uporabljiva. Namen ji je bil prihraniti delo in čas ter kupčenju oziroma nabiranj gotovine, ki se težko v veliki meri spravi v kratkem času vkup, tako da so morali plačniki carine že tedne naprej zadržavati denar v blagajnah da so imeli, ko je bilo treba namah odšteti denar za carino, dovolj novca v roki. Carinske nakaznice Narodne banke imajo vrednost le za tiste, ki imajo pri Narodni banki žirovne račune. Ti si puste potem po potrebi izstaviti carinske nakaznice v okviru pri Narodni banki razpoložljivega denarja. Za vse druge pa ne predstavlja ta ukrep finančnega ministra nikakega blagoslova. To mnenje potrjuje tudi dejstvo, da sta se kot posnemek iz časopisov poslužila tega brezgotovinskega prometa s carinarnico v Ljubljani dosežaj le dva interesenta. Kdor nima žiro računa pri Narodni banki, radi plačevanja carine si ga pa nikdo ne bo pustil otvoriti, če ga sicer ne potrebuje, je prisiljen, da zbira doma gotovino ter jo nosi polagati toliko časa v Narodno banko, da ima zadostno vsoto, ki jo bo domnevno rabil za plačilo carine. Ko se nabere tak znesek si pa pusti izstaviti »brezgotovinsko« nakaznico in gre ter plača z njo carino. Prihranil si je malo. Zbirati je moral denar doma, moral ga je šteti in nositi v Narodno banko, tam zopet šteti oziroma čakati, da so ga prešteli itd. Potov je pravzaprav še mnogo več, kot če hrani denar sam, naredi eno samo pot do carinske blagajne, čaka enkrat samkrat, da se denar prešteje in opravljeno je.

Mnogo enostavnejša in mnogo večje koristi bi bila ta odredba, če bi se bilo mogoče posluževati čekov pošto čekovnih zavodov. Pošt-

no čekovni promet je pač pri nas najbolj razvit in v blagajnah pošto čekovnih uradov se zbira denar vse trgovine in industrije. Če bi ga mogla trgovina in industrija direktno iz teh blagajn prenašati carinarnicam, potem bi se faklično znatno znižal gotovinski promet oziroma res zvišal brezgotovinski promet, ker ima pač vsako količkar večje podjetje že svoj račun pri poštočekovnem zavodu. Pri plačevanju carine v brezgotovinskem prometu ne gre za to, da prinesemo blagajniku carinsko nakaznico, ki bi odgovarjala natančno znesku, ki ga moramo položiti za carino, ker bi bilo to nepraktično. V tem slučaju bi se moral vsakdo najprvo zanimati za natančni znesek carine, nato bi moral šele ili izpolniti carinsko nakaznico. Namen naj bi bil preprečiti, da bi se velike vsote, ki gredo v stolisoče vlačile v gotovini naokoli. Če računi importer ali exporter, da bo plačal okoli 170.000 Din carine, potem naj se mu da možnost, da položi 150.000 Din v čeku, ki si ga bo preje preskrbel, oslanek pa v gotovini. Na ta način je namen pač dosežen. Poštočekovni zavod je javna državna institucija in carinska uprava bi se pač lahko s čeki poštočekovnih zavodov zadovoljila; seveda naj bi imela carinska uprava sama istočako račun pri teh zavodih. Gre le še za gotovost izplačila teh poštočekovnih čekov, ki bi jih predali plačniki carine. Carinska uprava gotovo ne bo riskirala prevzem vsakega izstavljenega čeka od kogarkoli sibo, posebno, ker se ji lahko dogodi, da ga poštočekovni zavod pri prezentaciji ne honorira, oziroma ne vpiše zneska računu carinarne v dobro, češ lastnik čeka nima toliko denarja na svojem računu, kot je vsota čeka. Za ta slučaj se naj naša carinska uprava zavaruje na ta način, da sprejme le čeke akceptirane od poštočekovnega zavoda. Lastnik čeka bi šel v slučaju, da potrebuje ček za plačanje carine ž njim na poštočekovni zavod in bi ga predložil v akcept, poštočekovni zavod bi ga akceptiral, če ima dohitek toliko denarja na svojem računu, sicer bi ga zavrnil; akceptiran ček bi pa carinska uprava pač lahko brez nadaljnjega sprejela, ker bi vedela, da si je poštočekovni zavod za ta ček na račun lastnika rezerviral odgovarjajočo vsoto denarja.

Mogoče je stvar na ta način izvedljiva, če si tu ne nasprotujejo zopet kake državne kompetence ali pa mogoče kako dlakocepstvo pri tolmačenju paragrafov pri eni in drugi državni napravi, ki prideja v tem slučaju v poštev. I. K-č.

Sedanost in bodočnost naše finančne uprave.

(Predavanje g. dr. K. Šavnika, delegata min. financ v društvu »Soča« dne 19. maja 1923.)

S finančno upravo razumem v okviru tega predavanja celokupni upravni aparat, ki opravlja državno finančno službo. Skusil vam bom torej predložiti, kako je naša sestavljena in kako dela, ne pa kaj in koliko producira. Kakor v drugih panogah uprave, tudi naš stroj ni nov, ampak je nastal iz več starih. Pozna se mu to že na zunaj, n. pr. na raznoterosti oficijelnih naslovov in titulatur, dasi je bila finančna uprava ena prvih, ki se je odtegnila

vplivu pokrajinskih faktorjev in prišla pod enotno in izključno vodstvo finančnega ministra v Beogradu. Jasno je, da gre tu še za ostanke preteklosti naše uprave in zato je pa neizogibno, da se ozremo nazaj, predno pogledamo na danes in naprej.

Slika, ki se nam nudi pri tem, je zelo mnogolična, in sicer tako zelo, da se tudi izurjeno oko le počasi in težko orijentira. Temu se ni čuditi. Spomnite se le, da človek tudi, ko je imel opraviti samo z bivšo avstrijsko finančno upravo, od pet službajev navadno najmanj enkrat ni takoj zadel na prava vrata, nikar danes, ko imamo — niti sam v tem trenutku natančno ne vem — 4 ali 5 takih labirintov pred seboj. Omejiti se moram torej v Vašem in svojem interesu na bišveno točko v najstrožjem pomenu, kot tako pa smatram vprašanje, kako je delo porazdeljeno, ali z drugimi besedami: na organizacijo finančne uprave. Baš ker pa smatram to za odločilno, tako rekoč kot steklo, skozi katero bomo gledali vso stvar, sem vam dolžan, da natančno pojasnim, kaj razumem s tem pojmom.

Zelo olajšana mi je ta uvodna parlija za širšo slovensko publiko po različnih člankih, ki so jih v dnevnikih objavili moji tovariši iz politično-administrativne stroke. Spominjam se nekaj prav poučnih izjavij gospoda okr. gl. Pirkmaierja, zlasti pa opozarjam na ravno tako instruktivne, kot pogumne članke gospoda dr. Šteske v »Slov. Nar.« z dne 9. in 10. maja t. l. z naslovom »Decentralizacija uprave«. S svojega ožjega finančnega stališča pa moram dodati sledeče. Da n. pr. naš gen. direktor carin ne more sam vzeti karabinke v roke in loviti lihočapce ali gen. direktor nep. davkov sam hoditi od vasi do vasi in izvrševati rubežni, je jasno, kakor dobro voljo kažeja včasih eden in drugi — da malo prehiram. Istočako bi pa oba očitno napravila liasko, ako bi hotela in persona izvrševati tudi le stalno nadzorstvo, prvi nad pregledniki finančne kontrole, drugi nad eksekutorji. Do tu, torej pri vseh poslih, ki zahtevajo trajno osebno navzočnost kompetentne uradne osebe ali ki so tako številni, da jih en organ že fizično ne more opraviti, je potreba zastopstva tistega organa, ki končno odgovarja za finančno upravo, tako na dlani, da je vsaka nadaljna beseda odveč. Dvomi se začno še le tam, kjer gre za opravila, ki se vsaj teoretično lahko izvrše tu in tam, in so naravno tem večji, čim važnejši so posli za prizadetega državljana ali za državo samo in čim redkejši so. Kakor si pa bodi — nepobitno je, da ravno v finančni upravi ne more en človek opraviti vsega in da je potreba večjega števila delavcev nujnejša, kakor v kateri si bodi drugi panogi civilne uprave. Čim pa gospodar sam ne more več zadostiti svoji nalogi, se pojavi samo po sebi vprašanje: koliko bom zaupal poedinim osebam, ki delajo zame in v mojem imenu, bodi da so to hlapci, oskrbniki, inženirji, monterji ali prokuristi, bodi namestniki, delegati ali kaj drugega. Po meri prostosti in polnomočja pa, ki jo daje vrhovna inštanca v državni upravi svojim organom, govorimo o centralizaciji in decentralizaciji uprave in označujemo s centralistično upravo tisto, ki pridržuje čim več poslov vrhovnemu organu, z decentralistično zasnovano pa tisto, ki se za čim več

poslov poslužuje podrejenih organov.

Organizacijo finančne uprave v tem smislu bom v naslednjem imenoval hierarhično organizacijo. — Opozarjam pa že tu, da vprašanje nikakor ni tako enostavno, kakor se vidi pri naših običajnih gostilniških debatah. Preberite le že omenjene članke gosp. Šteske, ki naj jih še jaz nekoliko spopolnim. Da politični in upravni centralizem nista istočvetna pojma, je izven vsakega dvoma, in če bo finančni minister sam Svelozar Pribičević, si bo moral kot razumen človek enkrat le predložiti vprašanje, ali je res potrebno, da n. pr. o povračilu preveč plačanega pelidin, kolka odločuje, kakor sedaj, finančno ministrstvo samo. Namizal bi vam lahko še cel palernoster takih jagod — ali, absolutno se politika in uprava ne dasta ločiti. Najboljša politika mora ostati sterna, ako nima uprave za seboj ali jo ima celo proti sebi, in najboljša uprava začne hirati, ako ne dobiva inicijative in podpore od politike. Uprava je ravno le nadaljevanje politike v praktičnem življenju. Parlament sklepa zakone, uprava pa jih izvršuje, in ker je vera brez del mrtva, tiči v ti zvezi ključ, da najidealnejši politiki in ne samo parlamentariji skušajo dobiti vsaj važnejša mesta uprave v svoje roke, a tudi ključ, da n. pr. politični centralisti nič kaj radi ne slišijo niti o upravni decentralizaciji, kakor upravni centralizem sami kolnejo, kedar jih zbode, in da so po drugi strani njih politični nasprotniki tudi najgorečnejši zagovorniki upravne decentralizacije, dasiravno se pojma teoretično brez dvoma ne krijeja. Da pa finančna uprava od le elementarne resnice, ki jo namenoma poudarjam, ker vidim marsikje pri nas v tem oziru več idealizma, kakor treznega pogleda, — da se torej finančna uprava v ti točki nikakor ne razlikuje od obče uprave, je z uprav klasično jednatostjo povedano v znanem reku francoskega finančnega ministra, ki je zaklical političarjem: delajte mi dobro politiko, a jaz vam bom oskrbel dobre finance! Do izvesne meje bo torej smer političnega toka vedno vplivala tudi na upravno organizacijo, finance ne izvzete.

Upoštevati je pa še nebroj drugih činjenic, ki nimajo niti s politikom, niti s tehniko dela kot tako nikake zveze. Naj navedem le par vzgledov. Veliki angleški imperij izvršuje vsa izplačila iz enega mesta t. j. iz t. zv. zakladnega urada potom angleške banke. Ne more se pa reči, da stvar slabo funkcijonira — nasprotno, kolikor meni znano, velja ta centralistična institucija lahko kot vzor dobro urejenega državnega blagajničarstva, kakor je bil v bivši Avstriji brez dvoma eden največjih finančno-tehničnih napredkov ta, da se je skušalo državno blagajničarstvo centralizirati v poštni hranilnici. V enem kakor drugem primeru pa je bila predpostavka primerno organiziran, dovolj na široko razpleten in absolutno zanesljiv denarni zavod. Kjer takega ni, mora državno blagajničarstvo iskati drugih polov in si v skladu s tem zasnovati tudi drugo organizacijo — bolj ali manj centralizirano, kakor ravno zahtevajo razmere. Ali drug vzgled. Dasi je naloga finančne uprave končno vedno ena in ista, t. j. zbirati dohodke in jih dirigirati tje, kjer so najbolj potrebni, so v praktičnem izvrševanju mogoče lahko velike razlike že

radi tega, ker more država črpati iz različnih virov in tudi iz enega in istega vira na različni način, z navadnim korcem ali bolj umelno. Kjer so glavna opora budžeta carina, monopoli in podobno, kar zahteva več tehničnega ali komercialnega, kakor pa splošno gospodarstvenega in pravnega znanja ter dobrega administrativnega pogleda, je naravno inštančna organizacija lahko vsa druga, kakor v deželah z visoko razvili direktnimi davki, kakor n. pr. naša dohodnina in pridobnina delniških družb, ki predpostavljata ravno več onih lastnosti, ki sem jih omenil na drugem mestu. Kakor velik zagovornik decentralizacije v upravi sem sam, moram torej le reči, da bi si na eni in drugi strani, zlasti pa pri sanjčih, ki s črtalom v roki hočejo opredeliti politiko in upravo, želel več poglobitve v stvarino in manj žoganja z besedami.

(Dalje sledi.)

I. Mohorič.

Stanje trgovskega strokovnega in nadaljevalnega šolstva v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

5. Finance.

Šola je prejela v tekočem šolskem letu sledeče dotacije:

	Din
a) prispevek za poravnavo zapadlih računov	2.500
b) za kurjavo in razsvetljavo	4.000
c) za pisarniške in manipulacijske izdatke	2.000
skupno	8.500

V svojem predlogu za sestavo proračuna pa so bile navedene sledeče potrebščine:

	Din
a) obči pisarniški izdatki	500
b) za nabavo pisarniške opreme	4.000
c) za nabavo in vzdrževanje pisarnih strojev	15.000
d) za razne male stroške, za poštno, brzojavno, telefonske in druge pristojbine, za fiskovine, itd.	2.100
e) za šolske knjižnice:	
dijaško	4.000
učiteljsko	1.000
f) za mala popravila, za snajenje	200
g) za kurjavo (kol prispevek mestnemu magistratu za centralno kurjavo)	14.900
h) za razsvetljavo (plin)	500
i) poraba vode	200
j) razni drugi nepredvideni izdatki	1.000
skupno torej	43.400

Razen tega je predlagalo ravnateljstvo kot posebno postavko v svrhu podpore revnim učencem za udeležbo pri običajnem vsakoletnem poučnem izletu, ki je namenjen absolventom šole Din 2.000.—.

Spričo dejstva, da so se uknili — vsaj začasno — celo honorariji za prekomerno delo učnega osebja, ki se mora brezpogojno v neokrnjeni meri dalje vršiti, dalje da so bile skoro vse postavke gori omenjenega predloga črtane, druge pa zelo reducirane, mnogo upanja, da bo možno lukajšnji zavod s samo državnimi prispevki v doglednem času opremiti z neobhodno potrebnimi učnimi pripomočki in inventarjem. Iz edinega dovoljenega zneska Din 2.000.— je krilo ravnateljstvo komaj nekaj izdatkov za fiskovine, za nekatere knjige učiteljske in dijaške podporne knjižnice, za naročnino na Uradni list, Trgovski list in Narodno-gospodarski Vestnik, za popravila in za plin mestni plinarni, za zavarovalnino zač. šol. sluge, za kemikalije in druge potrebščine pri pouku o blagovnanstvu.

Učenci in učence zavoda obiskujejo tekom svojega 2-letnega študija redno vsa pomembnejša industrijska podjetja v Mariboru in okolici. Običajni poučni izleti se vrše v Mežiško dolino, v Celje in Hrastnik. Z absolventi se pa napravi po možnosti daljši poučni izlet.

6. Ekskurzije in knjigovodski tečaji.

V letu 1920/21 so se vršila na šoli v mesecih: novembru, decembru in januarju trikrat na teden po dveurni predavanja o trgovstvu in menicah, o knjigovodstvu in trgovskem računstvu.

V lanskem letu je priredilo mariborsko šlovensko obrtno društvo pod okriljem trgovske šole knjigovodstveni tečaj za svoje člane. Uspeh je bil obakrat dovoljen.

Tudi letos se vrši trimesečni poučni tečaj v prostorih trgovske šole. Ta tečaj je namenjen za čevljarstvo, mojstvo in njih pomočnike. Obiskuje ga redno okrog 40 udeležnikov.

Daljši poučni izleti — namenjeni zlasti učencem — bi morali stati v načrtu vseh naših strokovnih in še posebno trgovskih šol. Izvedba tega načrta pa zadene vedno doslej ob nepremagljive težkoče: dijakom primanjkuje za to potrebnih denarnih sredstev, pri krogih pa, ki naj bi take poučne izlete z vso vnemo podpirali, pa ne najdejo tozadevne prošnje ravnateljstva primerne uvidevanja.

7. Komercialna večerna predavanja.

Od strani predsedstva mariborskega trgovskega gremija je bilo ravnateljstvo šole naproseno, naj organizira večerne tečaje, namenjene trgovcem in zlasti njih udeležencem. Med vojno in deloma še po prevratu niso delovale povsod trgovske nadaljevalne šole, ali pa vsaj ne v taki meri, kot bi bilo želeli. Posledice take pomanjkljive splošne teoretične naobrazbe se

čutili in se bodo še dolgo neprijetno občutile v trgovskih krogih. Enako slabo je bilo v zadnjih letih preskrbljeno za naobrazbo obrtniškega naraščaja.

V prihodnjem šolskem letu namerava ravnateljstvo med drugim poskrbeli za predavanja, dostopna trgovskim in obrtniškim krogom, pri katerih se bo nudilo udeležnikom najpotrebnejše znanje o carinjenju, o špediciji, o menicah, devizah, valutah in efekatih, o trgovskih običajih, o borzah in drugih aktualnih trgovskih zadevah. Ako bo količkej možno, se bodo vršila tudi redna predavanja o posameznih in za naše razmere važnejših poglavjih iz blagovnanstva. Tu bi bile predvsem potrebne nekatere gmojne žrlike, ker se predavanja iz tehnologije in blagovnanstva pogosto zvezana z izdatki, ki jih šola z dosedanjimi neznačnimi dotacijami ne zmore.

8. Pomen in naloge mariborske šole.

Dvorazredna trgovska šola v Mariboru je kakor razvidno iz navedenega ne samo v strokovnem marveč predvsem v narodnosnem oziru velikega pomena. Trgovci, posebno veletrgovci v Mariboru in tudi v okolici so bili do prevrata in so v preležni večini še danes Nemci.

Maribor šteje s predmestji vred nad 30.000 prebivalcev, ima razvito trgovino, industrijo in obrt. Maribor je politično, gospodarsko in kulturno središče severne polovice Slovenije ter najvažnejša prometna, izvozna in uvozna točka na severozapadnem ozemlju naše države.

Kakor je že poudarjal neki dopisnik lanske leto v »Slovenskem Narodu« je nujna posledica izpremenjene politične situacije pri nas, da se prične tudi naša trgovina polagoma udeleževati v smeri mednarodne veletrgovine ter da vzame sama v roke našo uvozno in izvozno trgovino. Za blagovno veletrgovino — zlasti v mednarodnem prometu — pa rabimo teoretiško in praktično naobrazenih ljudi širokega obzorja in s primerno naravno inteligenco in energijo.

Zato moramo našo mladino navajati, da se bo posvečala v večji meri pridobitnim strokam, ki nudijo navadno tudi ugodnejšo gmojno eksistenco in nebroj možnosti podjetnosti in lastne inicijative. Klic po omejitvi vzgajanja duševnega proletarijata mora dobiti primeren odmev v ustanavljanju in izpopolnitvi našega dosedaj žalibog premalo uvaževanega strokovnega šolstva. V tem oziru moramo posnemati sosede in ostale kulturne narode, katerih ugled in blagostanje ne zavisi samo od njih premetene politike, marveč še mnogo bolj od njih treznega in vzornega gospodarskega dela.

Naša domača podjetja so dosedaj mnogokrat zamažala iskala kvalificiranih, za samostojno komercialno delo sposobnih moči, vsled česar so se pogosto obračala v inozemstvo, da si pridobe uporabnih sodelavcev. Na ta način se je z importom tujcev množila zopet že itak kritična mizerija domačinov v naših mestih.

Sedanja državna dvorazredna trgovska šola je poleg kmetijske in vinorejske šole edina strokovna šola v Mariboru. Število učencev in učenk bi bilo v zadnjih dveh letih še mnogo večje, ako bi ne bilo ravnateljstvo primorano naknadno odsluviti vsako leto 60—70 učencev oziroma učenk, da je začasno napravilo na ta način prostor na novo se snujočemu drugemu ženskem učiteljsku v Mariboru. Hkrati se je ukinil tudi pripravljalni razred, ki je postal docela nepotreben vsled številnih novih meščanskih šol, ki so se v zadnjih letih ustanovile v Sloveniji.

Absolventi zavoda so dobili vsi že tekom prvih dni po sklepu šolskega leta službe pri mariborskih trgovskih oziroma industrijskih podjetjih. Absolventov je bilo v letu 1921 10 in absolventinj 12. V letu 1922 je bilo prvih 21, drugih 25. Nekateri izmed njih ostanejo kot sinovi oziroma hčere trgovcev, obrtnikov ali industrijcev po končanih študijah v domači hiši. Ravnateljstvo je dobilo v obeh omenjenih letih iz vrst lukajšnih trgovskih in industrijskih krogov pozivov za vstop v službo mnogo več, kakor je bilo na razpolago absolventov.

Da se omogoči obstoj drž. dvorazredne trgovske šole v Mariboru, je sklenila mestna občina mariborska z ministrstvom trgovine in industrije v seji dne 14. julija 1922 poseben dogovor, po katerem prepusti občina trgovski šoli v uporabo neobhodno potrebne šolske prostore in inventar za dobo 10 let v mestnem šolskem poslopiju na Zrinjskega trgu 1.

Maribor bi potreboval ne samo izpopolnitve trgovskega ampak tudi drugega strokovnega šolstva, ker bomo sicer še dolgo časa izročeni na milost in nemilost tujim strokovnjakom, kakor nam to izpričuje dosedanja žalostna in za nas ne ravno častna izkušnja. Primanjkuje nam ne samo kvalificiranega strokovnega uradništva, marveč moramo dovažati iz — po večini nam celo sovražnega — inozemstva uporabne in strokovno kvalificirane manualne delavce.

(Dalje sledi.)

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Ubogi Anton je stal par trenotkov popolnoma uničen, grenka bol je prefrlesla njegovo neizkušeno dušo. Če bi bil deset let starejši, bi si bil morebiti ugodnejše razlagal to močno jezo. — Misel, da še ni z vsem golov, mu je zopet povrnila njegove moči. Vzravnan, s ponosnim korakom je stopal proti skupini, kjer se je nahajala gospa pl. Baldereck. Tam so bile vse najizbranejšie dame družbe, dolga tršača grofica, dalje Evgenijina mati in poleg nje neka visoka moška postava. Anton je instinktivno slutil, ne da bi mu kdo povedal, da ne more biti ta lični gošpod nikdo drugi, nego Lenorin oče. V trenotku, ko je stopil pred hišno gospo, da bi se ji poklonil, je preletel njegov pogled celo družbo. Še dolgo let pozneje mu je ostal ta trenotek v živem spominu, še dolgo let je vedel za barvo vsake obleke, spominjal se je celo na sliko na

časi, iz katere je grofica pila čaj. Hišna gospa je sprejela z milostnim smehljajem poklon našega junaka in mu je ravno nameravala reči nekaj prijaznega, ko jo Anton prekinel in prične svoj govor z glasom, ki se mu je tresel vsled notranjega nemira, ki pa je zvenel po celi dvorani, tako, da je že po prvih besedah nastala splošna tišina: »Milostna gospa, danes sem zvedel, da se govori po mestu, da sem bogat, da imam posestva v Ameriki in da se odlična gospoda skrivaj zanima za me. Izjavljam, da je vse to neresnica, jaz sem sin umrlega kalkulatorja Wohlfarta iz Ostrave. Po svojih starših nisem skoraj nič drugega podedoval, kot pošteno, neomadeževano ime. Dolžan sem spominu na svoje dobre starše in sebi samemu, da to lukaj javno izjavim. Vi, milostna gospa, ste bili tako dobri, da ste v svoji hiši prijazno sprejeli tujega in neznanega človeka in da ste me pozvali k udeležbi na plesnih večerih te zime. Po vsem tem, kar sem danes slišal, se jih ne morem več udeleževati; s svojim nadaljnjim obiskovanjem plesnih vaj bi namreč takorekoč potrjeval neresnico, ki se je razširila

o meni, in bi celo lahko prišel v sum da sem slepar, ki zlorablja gostoljubnost vaše hiše. Zato vam izrekam svojo iskreno zahvalo za vašo naklonjenost in vas prosim, da mi ohranite prijazen spomin.«

Govor je bil nekoliko preveč patetičen za krog, v katerem bi bil moral učinkovati, toda učinkoval je vendarle. Nekoliko trenotkov je vladala grobna tišina. Grofica je kot otrpla držala čašico v zraku med naročjem in ustmi, in hišna gospa je v zadregi gledala pred se v tla.

Anton je napravil globok poklon ter odšel proti vratom.

V tem trenotku prihi iz onemele skupine za njim jasna postava ter ga prime z obema rokama za roko; Anton zagleda pred seboj Lenorine objokane oči ter zasliši med solzami z mehkim glasom izgovorjene besede: »Z Bogom!« Nato so se zaprla vrata za njim, in bilo je konec vsega.

Anton je odšel počasnih korakov domov. V njegovi duši je vladala taka tihoča in mir, kakor bi se ne bil nikoli nahajal v hiši za seboj; opazoval je velike snežinke, ki so rahlo padale pred njim na tla, in se

veselili nad sledovi, ki so jih vtisnili pešci v mehki sneg. Čutil je sicer še bolečine, vendar bile so brez grenkobe. Nosil je glavo ponosno pokonci in mislil na vse mogoče stvari na kakršne mislijo brezskrbni sprehajalci: na svoje starše, na pisma, ki jih je pisal v pisarni, na svojega principala in tudi na bedastega Tinkelesa, katerega je Fink danes zopet vrgel iz pisarne. Toda po ušesih mu je poleg vseh misli venomer donela sladka melodija Lenorinih besed: »Z Bogom!«

V salon gospe Baldereck se je zopet povrnilo življenje, ko je Anton zapustil dvorano. Prva beseda, ki se je začela, je bil karajoči klic matere, pozivajoč k sebi hčerko, ki je v preteklem prizoru igrala tako pozornost vzbujajočo vlogo. »Lenora, spozabila si se!« je dejala mati tiho in s skrbjo.

»Pusti jo,« je plemenitaš nato glasno rekel; »hči je napravila to, kar bi bil moral pravzaprav storiti oče; mladi mož se je dobro vedel, in ne bomo mu odrekli svojega spoštovanja.«

(Dalje sledi.)

Ekskurzija III. letnika ljubljanske trgovske akademije v Francijo.

Koncem letošnjega šolskega leta nameravajo napraviti slušatelji III. letnika drž. trg. akademije poučno ekskurzijo v Francijo. Pri tej priliki si bodo ogledali važnejša trgovska in industrijska mesta ter pristanišča Francije, da se seznani z njihovimi modernimi uredbami in napravami, z njih trgovino in industrijo.

Pot jih bo po sedanjih načrtih peljala preko enega izmed naših pristanišč po Jadranskem morju okoli Italije v Marseille, največje francosko pristanišče, katero si bodo udeleženci najprvo ogledali. Na to se odpeljejo v Ryon, kjer bodo pregledali znamenite tvornice za svilo in pa mesto samo, ki je poleg Milana najvažnejše tržišče za svilo v Evropi. Potem jih bo vodila pot proti severu, kjer obiščejo Le Creusot, znamenit po svojih velikanskih železnih tovarnah. Tu je bil izdelan znani most pri Cernivodi v Rumuniji. Ekskurzija se bo potem nadaljevala preko Dijona, kjer jim bo dana tudi prilika, da upogledajo znamenitosti tega mesta — v Pariz.

Tu se bodo mudili par dni, da se seznani z mestom in njegovo veletrgovino. Iz Pariza se nato odpeljejo proti vzhodu v znamenito Champagno, kjer bodo obiskali Trosy kot važno vinarsko središče. Nato pa se vrne ekskurzija, zopet proti domu in sicer preko Langre-a, Belfora, Mulhousa mimo Bodenskega jezera ter preko Münchena in Salzburga, katere kraje si bodo tudi vsaj mesoma ogledali.

Kolikega pomena je ta ekskurzija za naš trgovski naraščaj bo vedel vsakdo, ki je količkaj poštoval, kajli le poštovanje dá človeku pravo sliko o ljudeh, svetu, ter o njihovih navadah in običajih. To spoznanje pa je za trgovca toliko, kakor za posameznika zrak.

Da pa bo mogoče tudi to namero izvršiti prosimo naše zavedne trgovce, industrialce, obrtnike ter vse, ki jim je procvit našega trgovskega naraščaja pri srcu, da to akcijo po svojih močeh gmojno podpirajo, ker stroški so ogromni. Posnemajmo Čehe, ki trumoma pošiljajo svoj trgovski naraščaj na ekskurzije po vsej Evropi, kar smo imeli priliko se prepričati tudi še pretekli teden, ko so nas obiskali čehoslovaški trgovski akademiki. Ne zaostajajmo za Čehi ter glejmo, da nas kdo drugi ne prehiti, kakor se je to zgodilo na našem jugu in vzhodu kjer so zavzeli mesta domačinov verni z vzhoda.

Zato priskočite na pomoč, potreba je velika in čas hili. Prispevki se naj nakažejo ravnateljstvu trgovske akademije z označbo, da se uporabi kot subvencija za ekskurzijo.

Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine,

priznal je eden največjih trgovcev z delikatesami v Trslu polniku tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Mož, ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, vé kaj je dobro.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Brčkem se nahajajo sledeče etivaze sliv: 1. Zemaljske banke za Bosno in Hercegovino v Sarajevu, ki je bila ustanovljena leta 1908, po francoskem sistemu in ki lahko etivira 4 vagone v 24 urah. Etivirala je letno 200 do 300 vagonov ter je zaposlovala do 60 delavcev in delavk. 2. Prva bosansko-hercegovinska tovarna za konserviranje in etiviranje češpelj d. d. v Brčkem. Obratuje na paro in z gorkim zrakom. Etivirala je bila osnovana leta 1898. Pri dvakratnem etiviranju pridela lahko v 24 urah 2 vagona češpelj pri navadnem etiviranju pa 4 vagone. Pri dvojnem etiviranju je zaposlenih 80 ljudi. Letno je etivirala okrog 80 do 100 vagonov, 1920 leta 260 vagonov in leta 1921 pa 60 vagonov. 3. Etiva-

ža agrarne in komercialne banke za Bosno in Hercegovino, ki je bila osnovana leta 1911 s stroški 30.000 zlatih kron. Etivaža je francoskega sistema. V 24 urah lahko etivira 1 vagon češpelj in zaposluje 30 do 40 ljudi. Od l. 1912/13 pa do leta 1921 in 1922 je etivirala sledeče število vagonov letno: 40, 25, 40, 50, 80, 90, 90, 130 in 90. 4. Etivaža gg. Kandar-džiča in Kamenjaševića, trgovcev iz Brčke, ki je bila osnovana leta 1920 z stroški 500.000 Din po francoskem sistemu in ki v 24 urah lahko etivira 3 vagone. Izdela letno okrog 100 vagonov in zaposluje 40 do 50 ljudi. 5. Etivaža naslednikov ranjkega Stefana Kovačevića iz Brčke, ki je bila osnovana leta 1899. Ta je v stanju da presuši v 24 urah 3 vagone češpelj in zaposluje v sezoni 30 do 40 delavnih moči. 6. Etivaža g. Ibrahima Kučukaliča, trgovca iz Brčke.

V Sjekovcu pri Bosanskem Brodu je zgradila družba »Bosna« etivažo češpelj leta 1921 po sistemu dr. Nejedlija s pomočjo pare. Etivira lahko pol drugi do 2 vagonov v 24 urah. V dobi sezi je ima 24 delavcev.

V Sarajevu obstoja tovarna konzerv in etivaža češpelj »Miva« po sistemu Havelka, ki je etivirala letos 25 vagonov.

V Doboju se osnuje družba »Spreča« d. d. za etivažo češpelj z enim milijonom obratnega kapitala.

V Zemunu obstoja etivaža češpelj in skladašče za prekladanje kot delniška družba. Etivaža je bila osnovana leta 1911 in je francoskega sistema. V 24 urah lahko etivira 3 vagone in obratuje v sezoni s 30 do 40 delavnimi močmi. Leta 1921/22 je presušila okrog 100 vagonov blaga.

V Sisaku se nahaja etivaža češpelj, ki je last Hrvatsko-slavonskih deželnih skladišč d. d. podružnice v Sisku. Ima francoski sistem. Družba ima dve etivaži in sicer v Capragu pri Sisaku in v Sisku, ki so bile osnovane 1897 odnosno leta 1907.

Od leta 1911/12 pa do leta 1921/22 se je etiviralo 80, 90, 185, 25, 40, 88, 115 in 43 vagonov. Naprava je v stanju etivirati na dan dva vagona in zaposluje v sezoni 30 do 40 delavnih moči.

V Zagrebu se nahaja novo zgrajena etivaža češpelj, ki je last skladišnega in opremnega društva d. d.

Češplje se etivirajo v zabojih po 25 kg težkih zelo malo v zabojih po 10 in 5 kg. Od 707 vagonov suhih češpelj, ki so bile eksportirane leta 1921 iz Bosne, je bilo 420 vagonov etiviranih in 287 vagonov pa v vrečah. Cela bosanska predelava v letu 1921 je znašala 922 vagonov.

Poleg domačih etivaž obstojijo tudi v inozemstvu etivaže za naše češplje in sicer 1. na Dunaju, kjer so last mesnih skladišč, se etivira po naših informacijah pol drugi vagon v 24 urah. Etivaže pa so slabo zaposlene. 2. V Michelsbrunn pri Dunaju so etivaže, ki so prirejene za etiviranje dveh vagonov češpelj na dan. Ta etivaža nam dela veliko konkurenco. 3. V Budimpešti se nahajajo 4 etivaže in sicer mestnega skladišča. Straussa, Singera in Wintersteina ter sinov, ki vsi skupaj lahko posušijo 8 vagonov dnevno. Te etivaže so pripravljene za etiviranje češpelj brez peščic, s čemur nas izključujejo od svetovnih tržišč. Konkurenca budimpeštanskih etivaž je za nas najnevarnejša. 4. V Hamburgu se nahaja etivaža, ki je bila zgrajena pred dvema leti in kateri se je posrečilo, da je izrinila naše etivaže z angleških, švedskih, norveških in danskih tržišč. Naprava lahko etivira okrog 500 vagonov češpelj; 5. V Roršahu v Švici etivaža g. Hansa Buoba; 6. V Blochingenu je etivaža g. Weiss & Komp. 7. V Passau 40 vagonov kapacitete na dan, ki nam je letos delala veliko konkurenco.

Poprej so te etivaže etivirale češplje kakor naše etivaže. Njihova prednost obstoja v tem, da imajo poceni delavne sile na razpolago, kakor tudi ugodnejše prometne zveze, cenejši denar, kakor tudi cenejši pergament, papirne čipke in etikete. Dalje plačuje tudi za 10% manjšo voznino. Na podlagi vseh teh ugod-

nosti nam zelo konkurirajo. V zadnjem času so pričeli tujci namesto, da bi etivirali naše češplje, jih dipirati t. j., da jih perejo v gorki vodi to da jih namočijo s čemur pridobijo češplje 10 do 15% na teži. Poleg tega so začeli mešati stare in nove češplje ter naše z rumunskimi, češkimi in starimi kalifornskimi češpljami. O rumunskih češpljah je znano, da smrdijo po dimu. Na ta način dobivajo češplje sicer lep izgled, so pa podvržene kvaru, ako se takoj ne uporabijo. Tako dipiranje češpelj prodajajo za bosanske češplje. Na ta način nam škodujejo inozemske etivaže in v gospodarskem oziru, kakor tudi glede slovesa naše češplje sploh jako močno, posebno z ozirom na konkurenco z Ameriko, vsled česar je treba s tem zelo resno računati. Iz Srbije se izvaža 3/4 neetiviranih češpelj, ki se šele v inozemstvu etivirajo.

(Dalje sledi.)

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Avstrijska trgovinska bilanca za prvo četrtletje 1923 je za 140 milijonov zlatih kron ali 2000 milijard papirnatih kron pasivna. Eksporni pribitek industrije znaša sicer 52 milijonov zlatih K, zalo pa je pri živilih, surovinah, polufabrikatih importni pribitek ogromen. Celokupni uvoz je znašal v označenem obdobju 348 mil. zlatih kron, izvoz pa 208 milijonov zlatih kron.

Ruska koncesija ameriški družbi. Sovjetska vlada je dovolila ameriški družbi »Produce Exchange Corporation« licenco za sklepanje izvoznih in uvoznih poslov na celim teritoriju sovjetske republike. 50% vseh dohodkov dobi sovjetski finančni komisariat.

Izvoz krme in slame iz Francije je francoska vlada dovolila.

Industrija.

Poljska papirna industrija. Poljska papirna industrija dela izza počelka tekočega leta pod polno paro. Proizvodnje papirja za časnike znaša okoli 400 vagonov na mesec, celuloze pa okoli 300 vagonov. Neglede na to, pa so ostale cene papirju neizpremenjene.

Svetovna produkcija železa in jekla. Svetovna produkcija vlitega železa je letu 1922 dosegla 49.790.000 ton napram 34.700.000 tonam v letu 1921. V teku tih dveh let je svetovna produkcija jekla narasla od 41.861.000 ton na 61 milijonov ton. Te številke predstavljajo približno 42% porast svetovne produkcije in dokazujejo da se je produkcija pomnožila ne glede na krizo, ki je vladala v pretečenem letu. Nemčija zavzema v tem oziru drugo mesto, njej sledi Anglija in njej Francija. Delež Amerike pri svetovni produkciji železa in jekla se je v letu 1922 zvišal na 53% glede vlitga železa in na 55% glede jekla. Vse države, za izjemo same Kanade, čehoslovaške, japonije in Kitajske so v pretečenem letu povečale svojo produkcijo.

Obrt.

Industrijsko-obrtna vzorčna razstava v Mariboru združena z vrtnarsko, vinsko, umetniško in gradbeno razstavo. (od 15. do 26. avgusta.) Prizavni rok samo do 1. julija! Te dni so se razpo-

slale prijavnice vsem industrijalcem in obrtnikom. Če kateri ni sprejel prijavnice, naj se nemudoma obrne na Upravo razslave, Maribor, Aleksandrova cesta 22, telef. št. 325. Opozarjamo vse razslavljalce, da morajo biti točno in razločno izpolnjene prijavnice vposlane razslavnemu odboru najkasneje do 1. julija t. l. Na po tem roku došle prijavnice se bo oziralo samo, če bo na razpolago dovolj prostora. Ker vlada v inudstrijskih kakor obrtnih krogih veliko zanimanje za to razslavo, priporočamo vsakomur, da se pravočasno prijavi. Obenem s prijavnico naj se nakaže naplačilo s katerim se krijejo upravni stroški. Naplačilo se pri končnem obračunu za najemnino itd. obračuna. Vinska razslava, ki je lani krasno uspela, se priredi ludi letos, na kar opozarjamo vse vinogradnike, da se na to pravočasno prijavijo. Vrtnarska razslava. Tudi letos so se vrtnarji priključili obrtnikom ter prirede na lanskem razslavnem prostoru svojo II. vrtnarsko razslavo, ki je že lansko leto kot prva le vrste, vzbujala vsesestransko pozornost. Opozarjamo na to razslavo vse vrtnarje! Gradbena razslava. Gradbena stroka, ki pri nas skoraj popolnoma počiva, bo letos v večjem obsegu zastopana na razslavi. Razstavljeni bodo vzorci raznih novodobnih modernih zidov, ki omogočajo hitro in cenejšo gradbo hiš. Razslava je velevažna za vse, ki nameravajo graditi, posebno pa še za razne gradbene zadruge posameznih stanov. Poleg domačih gradbenih podjetij se bo udeležilo razslave tudi več inozemskih podjetnikov z najnovejšimi modeli. Vsa pojasnila glede razslave daje Uprava razslave v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 22, telefon št. 325.

Carina.

Nova carinska tarifa. V ministrstvu za trgovino in industrijo izdelujejo splošno carinsko tarifo na osnovi predhodno sprejetih konvencij med našo državo in Avstrijo. Ko bo ta osnutek dovršen, bo finančni minister pozval vse predstavnike gospodarskih krogov na konferenco, na kateri se bo razpravljalo o vseh uvoznih in izvoznih postavkah in bo šele tedaj redigiran končni načrt zakona o carinski tarifi. Izvozne postavke se nameravajo popolnoma ukiniti za žito in moko. Zahteva se tudi ukinitje zvozne carne na cement. Ta carinska tarifa naj bi bila izdelana do dne 1. junija, a dne 10. junija naj bi se sklicala gospodarska skupščina.

Carinski nadavek v Nemčiji znaša od 30. maja do 5. junija 991.900 odstotkov.

Denarstvo.

Oddaja kuponov k obveznicam predvojnih negažiranih dolgov bivše Avstro-ogrske. Finančna delegacija objavlja službeno, da so se morale po razpisu generalne direktije državnih dolgov v Beogradu z dne 14. maja t. l. D broj 9626 obveznice predvojnih negažiranih dolgov bivše Avstro-ogrske oddati s kuponskimi polami vred. — Kdor bi kuponskih pol ne bi oddal obenem z obveznicami, naj jih torej pošlje naknadno neposredno generalni dreckiji državnih dolgov v Beogradu.

Državni tečaj za tuje valute v mesecu juniju. Finančno ministrstvo je odredilo nastopne državne tečaje za junij: na-

JUGOSLAVENSKO D. D. ZA PROMET KEMIKALIJA

Boškovičeva ul. 31 ZAGREB Telefon broj 6-75

BRZOJAVNI NASLOV:

KEMOPROMET
ZAGREB

GENERALNI ZASTUPCI TVORNICE BOJA

GUSTAV URBACH & Dr. SITTIG
BERLIN N. W. 6

prodaju razne boje za jestvenine (Genussmittelfarben).

poleondor 358, turške lire v zlatu 405, angleški funti 440, dolarji 95, francoski franki 632, švicarski franki 1720, drahme 1.60, italijanske lire 4.65, nemške marke 0.20, čehoslovaške krone 1.80, rumunski lei 48, bolgarski lei 76, pesela 1450, holandski forint 37.30, danske krone 17.70, avstrijske krone 0.13, in poljske marke 0.20.

Kritje čehoslovaškega papirnatega denarja z zlatom. Zaloga valut Bančnega urada se je zopet povečala za 100.7 milijonov čK, tako da znaša 15. maja 1329.5 mil. čK. Skupaj z nedavno za 1 milijon povečano zalogo dragih kovin v znesku 904 1/4 mil. (od tega je bilo 789.7 mil. v lastnih zakladnicah in za 113 1/2 mil. čK zlaša v Bank of England) tvori skupni znesek teh dveh postavk 2233.7 mil. čK ali četrtrinko čehoslovaškega papirnatega denarja.

Davki.

Davčna administracija v Ljubljani nam naznanja, da so seznanili za leto 1921 in 1922 odmerjeni dohodniki, plačarini itd. v znesku čl. 158 fin. zak. za 1922/23 z dne 31. julija 1922, št. 324 (Uradni list 105) razpoloženi na vpogled pri Davčni administraciji na Bregu št. 6, II. nadstropje, soba št. 5, pri Mesnem magistratu in pri davčnem uradu za mesto v Ljubljani v času od 22. maja do vshlega 5. junija 1923 ob uradnih urah. Pravico vpogledati ima le davčni zavezanec sam ali njegov pooblaščenec, ki se mora izkazati s kolka prošlim pooblastilom. Prizivni rok konča 20. junija 1923. Event. prizive je kolkovati s kolkom za 10 Din; prošnje za naznanilo odmerne podlage pa s kolkom za 3 Din.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje robe v komadih in vozovnih nakladah za Madžarsko v prehodu preko pošlaj Virovitica - Bares je pričel od 28. maja 1923 neomejeno dovoljeno.

Poštni paketi za Rusijo se lahko pošiljajo le do teže 10 kg. Pristojbina znaša do 1 kg teže 3.38 do 58.50 Din, do 5 kg 44 do 62 Din, a do 10 kg 73 do 98 Din — glede na oddaljenost kraja dostavitve. Za vzhodno Sibirijo, in to samo za primorske pokrajine, je dovoljena maksimalna teža samo do 5 kg.

Književnost.

Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvanimi labelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvr-

čil Dragolin Humek. Ljubljana 1923. Založila jugoslovanska knjigarna. Cena 100 Din.

Dobava, prodaja.

Dobava drv. Pri intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu in pri komandah mest v Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu, in Dolnji Lendavi se vrši dne 4. junija t. l. ob 10. uri dopoludne ponovna ofertalna licitacija glede nabave drv za garnizije Karlovac, Varaždin, Čakovac in Dolnja Lendava za čas od 1. junija 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava žice. V pisarni ekonomskega odelenja ministrstva vojne in mornarice v Beogradu se bo vršila dne 30. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 53 tisoč kg železne žice za vezanje prešane nega lesa. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava opeke. Pri ravaletstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 400.000 komadov žgane opeke. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava metelj in mila. V pisarni smodnišnice v Kamniku se vrši dne 4. junija t. l. ob 11. uri dopoludne druga ofertalna licitacija za dobavo 100 komadov rižnoslamnatih metelj št. 4 in 100 kg mila Zlatorog ali Gazela. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Trgovski register.

V trgovski register so se vpisale nastopne firme: Bellinska hranilnica za mesno okolico v Bellincih; Anton Arzenšek in drugovi, d. z. o. z. (posredovanje pri nakupovanju in prodajanju nepremičnin, sprejemanje oglasov itd.) v Celju; Dolenjeledavska hranilnica v Dolnji Lendavi; Dolenjelendavska hranilnica za mesto in okolico d. d. v Dolnji Lendavi; »Volta«, tovarna električnih žarnic d. d. v Mariboru; Čuček Company, prej Feliks Mayer, tovarna parfemov v Štrnišču pri Pljuju.

V zadružni register sta se vpisali nastopni zadrugi: Nabavljajna zadruga javnih nameštencev in vpojencev v Kozjem in Zadruga elektrarna v Sp. Selnici, r. z. z. o. z.

Razno.

Cena za življenske potrebščine v Franciji in Angliji. Ministrstvo dela v Franciji je objavilo statistiko indeksnih števil za nadrobne cene glavnih življenskih potrebščin. Variranje cen je bilo, pri bazi 100 za leto 1914 sledeče: Novem. 1920 : 452; februar 1922 : 324; februar 1921 : 430; maj 1922 : 316; maj 1921 : 364; avgust 1922 : 315; avgust 1921 : 352; november 1922 : 315; november 1921 : 350; februar 1923 : 332. Iz tega je razvidno, da se je padanje, ki se je začelo koncem leta 1920 ustavilo proti polovici 1922 ter tu začelo znatno rasti. Ne glede na to pa je indeksna številka za približno 25 odstotkov nižja nega je bila maksimalna številka v letu 1920. Zadnji porast za približno 6 odstotkov se ji izvršil od avgusta 1922 do februarja t. l. Nasprotno imajo v Angliji cene življenskih potrebščin padajočo tendenco. Percenluelni porast cen izza meseca junija 1914 je znašal v prvih mesecih letokega leta: za januar 78%, za februar 77%, za marec 76%, za april 74%. Kakor se vidi je indeksna številka v zadnjih mesecih konstantno padala. Tekom leta 1922 se je ugotovilo največji porast z ozirom na leto 1914, v mesecu januarju in to za 92%, najmanjši pa v mesecu oktobru za 72%. Tekom leta 1921 so cene padale in sicer začeti pri 155 odstotnem porastu v mesecu januarju na 95 odstoten v mesecu decembru. Višek je dosegla indeksna številka v Angliji z iznosom 116% v sorazmerju z letom 1914. Ta številka je bila dosežena novembra 1920.

Zvišanje poštnih pristojbin v Rumuniji. Rumunija je s 15. majnikom zvišala pošne pristojbine za inozemstvo in to za 50 do 100 odstotkov. Za navadno pismo v Jugoslaviji je potrebno sedaj znamka od 4 lejev in 50 bani, za priporočeno 10 lejev in 50 bani.

Svetovni kongres za mlekarstvo. Svetovni kongres za mlekarstvo bo zboroval letos od 2. do 3. oktobra v Washingtonu, dne 4. oktobra v Philadelphiji in od 5. do 10. oktobra v Syrakusah. Na kongresu bodo predavali strokovnjaki za mlekarstvo vedo, obrt in higijeno s celega sveta. Med kongresom se bodo vršile tudi poučne ekskurzije. Za podrobnejše podatke glede vožnje itd. se je obrnila na »World's dairy congress association«, 426 Star Building, Washington, D. C., U. S. A.

Nov bančni polom v Italiji. Cassa Rurale v Bagnoli v Piemontu se je proglasila za insolventno. Pasiva znašajo 24 milijonov lir.

Poletni čas v Franciji. V Franciji se je v soboto ob 11. uri zvečer uvedel poletni čas s tem, da so se vse ure pomaknile na polnoč.

Zakon o moraloriju za inozemske dolgovce v Rumuniji je bil objavljen 17. maja v rumunskem uradnem listu. Po tem zakonu se dovoljuje dolžniku za plačanje inozemskih dolgov tromesečni plačilni odlok.

Novi milijarderji ruskega komunizma. Ekstremisti iz Moskve so objavili brošuro v kateri se med drugimi stvarmi ugotavlja, da so bili po statističnih podatkih ruskega fiskusa v letu 1922 najbogatejši ljudje: Trocki, Zinovieff, Djerjinski, Rakowsky, Krassin, itd. Ocena se je izvršila na podlagi števil o davkih, katere so vplačali imenovani komunistični milijarderji.

Tržna poročila.

Žitni trg. Na novosadski produktivni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 425—435 Din, ječmen 280 Din, oves 287.50 Din, koruza 255 Din, pšenična moka št. 0 650 Din, št. 2 600 Din, št. 5 550 Din, št. 6 650 Din. — Tendence nespremenljive.

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Galanterija

Devocionalije

Preselitev trgovine.

Anton Škof, Ernest Jevnikarjev nasl.

vljudno obvešča svoje cenj. odjemalce, da je svojo trgovino z Dunajske ceste št. 6 preselil

— Pred škofijo št. 16 —

in prosi tudi v novem lokalni obilnega obiska.

Pletenine

Klobučarske potrebščine

„JUGOEKSIM“

EKSPORT TRGOVSKA DRUŽBA IMPORT
VEKOSLAV PELC IN DRUGOVI
V LJUBLJANI, VEGOVA UL. 8

TRGOVINA S SPECERIJSKIM, KOLONIJALNIM, MATERIALNIM BLAGOM, DEŽELNIMI IN POLJSKIMI PRIDELKI IN IZDELKI, MLEVSKIMI IZDELKI, LESOM IN LESNIMI IZDELKI TER MANUFAKTURO NA DEBELO

Velika

„trgovska hiša“

v industrijskem kraju Slovenije je za primerno ceno vsled družinskih razmer naprodaj.
Naslov na upravništvu
„Trgovskega lista“.

ANTOMOBILE

TOVORNE
OSEBNE
RABLJENE

J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. 8.

Na veliko in malo!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), nadalje potrebščine za krojače in šivilje, gumbes, sukanec, vezanine, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

Josip PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Jugoslavensko d. d. za promet kemikalija

Boškovičeva ul. 31 Zagreb Telefon broj 6-75

Brzjavni naslov:

KEMOPROMET
ZAGREB

Trguje sa

KEMIKAJIAMA

svake vrste

za industrijske svrhe